

Kasmet liepos 28-ąją minima Pasaulinė hepatito diena. Ir nors apie hepatitą C pastaruoju metu kalbama ir rašoma nemažai, tačiau ši liga iki šiol vis dar apipinta įvairiais mitais ir neigiamomis nuostatomis. Medicinos centro „Northway“ Klaipėdoje gydytoja gastroenterologė Justina Šeputienė primena, ką kiekvienam iš mūsų svarbu žinoti apie šią ligą.

Virusinių hepatitų išplitimas pasaulyje yra ypač didelis, skaičiuojama apie 400 milijonų sergančiųjų. Manoma, kad Lietuvoje hepatitu C užsikrėtusių žmonių yra apie septyniasdešimt tūkstančių ir daugelis jų nešioja savyje hepatito C virusą nieko neįtardami. Remiantis statistika, apie 80 proc. sergančiųjų hepatitu C to nežino.

Pasak gastroenterologės, hepatitas C – tai sudėtinga ir labai sunki liga, jeigu gydymas nepradedamas laiku. Hepatito metu vystosi kepenų audinio uždegimas, tačiau nuo užsikrėtimo virusu iki simptomų atsiradimo pradžios gali praeiti nuo dešimties iki trisdešimties metų. O simptomams atsiradus, galimi jau negrįžtami kepenų audinio pakitimai, tokie kaip kepenų cirozė ar kepenų pirminis navikas, kurių veiksmingai gydyti nebepavyksta. Todėl hepatitas C dažnai vadinamas „tyliuoju“ žudiku. Išsivysčius hepatito C komplikacijoms, t.y. kepenų cirozei ar kepenų vėžiui – žmogus iki tol jautėsis sveikas staiga pagelsta, gali padidėti pilvo apimtis dėl skysčio sankaupos pilvo ertmėje, pradėti karščiuoti, atsirasti kraujavimas iš virškinamojo trakto, atsirasti nemiga nakties metu ir mieguistumas dieną, pakisti plaukuotumas, pradėti kraujuoti dantenos, lengvai atsirasti mėlynės.

Pasak specialistų, nerimą kelia pastaraisiais metais stebimas hepatito C sukeltos cirozės „jaunėjimas“ – sergamumo pikas anksčiau buvo 40-60 metų amžiaus žmonių tarpe, o dabar cirozė neretai diagnozuojama ir dvidešimtmečiams – trisdešimtmečiams, taigi, pažeidžiama darbingiausio amžiaus visuomenės dalis.

„Todėl labai svarbu nuolat žmonėms priminti hepatito priežastis, užsikrėtimo būdus, profilaktikos priemones ir skelbti žinią, kad hepatitas C jau išgydomas, tad neverta nuo jo slėptis – svarbu kuo anksčiau diagnozuoti ligą ir pradėti gydymą“, – sako gydytoja.

J. Šeputienės teigimu, didžiausią riziką būti užsikrėtusiems turi žmonės, kurie iki 1993 metų buvo operuoti, buvo kraujo donorais, ar jiems patiems taikytos kraujo transfuzijos ar hemodializės. Taip pat rizika didėja žmonėms turintiems tatuiruočių, vartojusiems narkotines medžiagas, turėjusiems daug lytinių partnerių. Tačiau, pasak specialistės, visų užsikrėtimo kelių įvertinti neįmanoma, tad užsikrėtęs gali būti kiekvienas žmogus.

Hepatito C virusas plinta krauju, o skiepų nuo šio viruso iki šiol nėra. „Todėl rekomenduojama vengti įtartinų manikiūro, tatuiruočių, auskarų vėrimo salonų ir rinktis tik visų higienos reikalavimų besilaikančias įstaigas. Siekiant išvengti viruso, reikėtų naudoti tik savo higienos reikmenis (dantų šepetėlius, skustuvus, nagų žirkutes). Šiuo metu ligoninėse hepatitu B ir C užsikrėsi beveik neįmanoma, nes visi instrumentai yra vienkartiniai arba specialiai dezinfekuojami. Taip pat svarbu nepamiršti, tvarstant žaizdą kitam žmogui, užsidėti vienkartinę apsauginę pirštines“, – pataria gydytoja.

„Nuo hepatito A ir B galime pasiskiepyti ir taip ne tik išvengti ligos su visomis galimomis komplikacijomis, bet ir visiškai kontroliuoti jos plitimą. Jau 12 metų kompensuojami hepatito B skiepai vaikams, nuo šio viruso galima pasiskiepyti ir vyresniame amžiuje. Tai ypač svarbu, kadangi ypač patikimo vaisto hepatitui B gydyti iki šiol neturime“, – primena gastroenterologė.

Pačią ligą diagnozuoti nėra sunku, tačiau, pasak J. Šeputienės, įprastinių profilaktinių sveikatos patikrų metu kepenų būklė ir jų veikla dažniausiai nėra tiriamos. Todėl šeimos gydytojui reikėtų pasakyti, jog norite pasitikrinti, ar nesergate hepatitais B ir C, jis nemokamai gali atlikti kepenų fermentų tyrimus iš kraujo, radus pakitimus, pacientą nukreipti antro-trečio lygio gastroenterologo konsultacijai, kur virusų markeriai bus atlikti nemokamai. Arba žmogus savo lėšomis gali iškart išsitiirti virusinius hepatito markerius bet kurioje poliklinikoje ar kraujo tyrimų laboratorijoje. Taip pat svarbu atlikti pilvo organų ultragarsinį tyrimą ir jo metu įvertinti kepenų būklę, struktūrinius pakitimus, darinius.

Ar nesame virusinių hepatitų nešiotojais galima sužinoti ir tampant kraujo donorais, nes kiekvieno donoro kraujo mėginys yra ištiriamas.

„Galima pasidžiaugti, kad hepatitas C jau šešti metai yra gydomas naujais antivirusiniais vaistais, kurių veiksmingumas didesnis nei 95 procentai, tad visiškai išgyjimo tikimybė labai didelė. Vaistų naudojimo trukmė neilga, nuo 8 iki 16 savaitių. Vaistai gaminami patogiai naudoti tablečių forma, jų šalutinis poveikis ypač mažas. Gydyimą gali skirti tik gydytojas gastroenterologas. Keli paskutiniai hepatito C gydymo metai Lietuvoje davė išties puikių rezultatų – išgyjimas siekė 99 procentus“, – geromis žiniomis dalinasi J. Šeputienė.

Kalbant apie visuomenėje sklindančius mitus apie virusinius hepatitus, ypač apie hepatitą C, gydytoja teigia, jog vienas dažniausiai girdimų mitų – tai, jog hepatitu serga tik asocialūs žmonės. Pasak specialistės, negalime paneigti, kad jie rizikuoja labiausiai. Tačiau didžioji dalis užsikrėtusių pacientų yra inteligentiški, išsilavinę žmonės, kurie iki vizito pas gydytoją neįjautė jokių simptomų, o užsikrėtimo šaltinis lieka nežinomas.

Taip pat dažnai manoma, kad hepatito C gydymas yra sunkus ir nepakeliamas. „Dar prieš 6 metus, tikrai tekdavo šią ligą gydyti vaistais, kurie sukeldavo daug šalutinių reiškinių ir labai pablogindavo paciento gyvenimo kokybę, tačiau dabartiniai vaistai tikrai saugūs, ypač veiksmingi laiku nustačius ligą, naudojami trumpą laiką, o šalutiniai reiškiniai ypatingai maži“, - teigia J. Šeputienė.

Dar vienas mitas - hepatito C visiškai išgydyti neįmanoma. „Tiesa yra tokia, kad laiku pradėjus gydymą antivirusiniais vaistais išgyjama visiškai ir hepatito C diagnozė panaikinama. Kuo anksčiau diagnozuojama liga, tuo didesnė tikimybė sėkmingai ją įveikti ir išvengti sunkaus kepenų pažeidimo. Taip pat norėčiau paminėti, jog valstybė visiškai kompensuoja antivirusinį gydymą“, - optimistiška gaida baigia pokalbį patyrusi specialistė.

